

Yhteenveto

Nykytilan kartoituksen tulosten yhteenveto

Tällä sivulla voitte tarkastella nykytilan kartoituksen tuloksia kokonaisuutena. Yhteenvetoa kannattaa hyödyntää nykytilan kartoituksen tulosten käsittelyssä ja jakamisessa. Voitte käyttää suodattavaa hakutoimintoa nähdäkseenne esimerkiksi vain tasolla 1 ja 2 olevat indikaattorit.

Huom! Painamalla Tallenna -painiketta koko nykytilan kartoitus lukittuu, jolloin ette voi enää tehdä siihen muutoksia.

Huom! Voit nähdä yhteenvedon ja suodattaa tuloksia vain, jos kuulut Lapsiystävällinen kunta -mallia toteuttavan kunnan koordinaatioryhmään ja olet kirjautuneena palveluun. Kaikki voivat tarkastella indikaattorikysymyksiä.

VESILAHTI 6.2.2025

LAPSEN OIKEUDET KUNNAN RAKENTEISSA

Indikaattori 1

Tila

Kuntastrategia sisältää tavoitteen lapsen oikeuksien ja lapsiystävällisyyden toteutumisesta.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Kuntastrategiaan on kirjattu tavoitteeksi lapsen oikeuksien toteutuminen ja avattu lasten erityistä asemaa.

Kommentti

Lapsiystävällinen kunta -malli on integroitu kuntastrategiaan.

Tila

Indikaattori 2

Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.

- hyvinvointikertomus ja (lasten ja nuorten) hyvinvointisuunnitelma
- kotouttamissuunnitelma
- osallisuus- tai vuorovaikutussuunnitelma
- oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen toimipaikkojen yhdenvertaisuussuunnitelma
- kunnan toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma (ei henkilöstöä koskeva)
- oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen toimipaikkojen tasa-arvosuunnitelma
- kunnan toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma (ei henkilöstöä koskeva)

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kaikki tai osa lapsen oikeuksien yleisperiaatteista sisältyy suurimpaan osaan kuntaa ohjaavista asiakirjoista, dokumenteista ja suunnitelmista. Suunnitelmien ja ohjelmien toteutumista seurataan ja arvioidaan.

Kommentti

Lasten oikeuksien periaatteet sisältyvät suunnitelmiin.

Tila

Indikaattori 3

Kunnan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa lapsen oikeuksien toteuttamista käytännön tasolla ja paikallisesti, valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita konkretisoiden.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Paikallinen VASU edistää monipuolisesti lapsen oikeuksia. Se on laadittu siten, että lapsen oikeudet on huomioitu monipuolisesti niin opetuksen sisällöissä kuin toimintakulttuurissa. VASU sisältää lukuisia käytännön esimerkkejä ja kattaa lapsen oikeuksien kirjon. Lapsen oikeuksien yleisperiaatteet ohjaavat varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittämistä.

Kommentti

Paikallinen VASU sisältää kaikki lapsen oikeuksien keskeiset elementit esimerkkeineen.

Tila

Indikaattori 4

Kunnan paikallinen perusopetussuunnitelma ohjaa lapsen oikeuksien toteuttamista käytännön tasolla ja paikallisesti, valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita konkretisoiden.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Paikallinen OPS kunnioittaa lapsen oikeuksia sanoittamalla niitä ja osin viemällä niitä käytäntöön. Paikallinen OPS kuvaa joillakin käytännön esimerkeillä lapsen oikeuksien käsittelyä opetuksessa ja lapsen oikeuksien huomioimista koulun toimintakulttuurissa.

Kommentti

Paikallinen OPS sisältää lapsen oikeudet, mutta ei esimerkkejä.

Tila

Indikaattori 5

Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus).

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kaikki lapset ja nuoret ovat kuluneen vuoden aikana osallistuneet yksittäiseen tilaisuuteen/oppituntiin/teemapäivään, jossa ihmisoikeudet, mukaan lukien lapsen oikeudet, ovat olleet esillä.

Kommentti

Ihmisoikeuskasvatus sisältyy VASUun ja OPSiin, jonka lisäksi on erillisiä tilaisuuksia ja teemapäiviä.

Tila

Indikaattori 6

Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan

perehdytysohjelmia.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Lähes kaikki viranhaltijat ja työntekijät ja kaikki luottamushenkilöt perehdytetään ihmis- ja lapsen oikeuksiin osana kunnan perehdytysohjelmia. Koulutusta tarjotaan myös keskeisimmille sidosryhmille.

Kommentti

Lapsen oikeudet ovat osa kaikkien työntekijöiden perehdytysohjelmaa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää uuden valtuuston kouluttamiseen.

Indikaattori 7

Tila

Lasten ja nuorten parissa työskentelevät (mm. varhaiskasvattajat, opettajat ja nuorisopalvelujen työntekijät) saavat täydennyskoulutusta lapsen oikeuksista.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Täydennyskoulutusta on jatkuvasti tarjolla. Se on vapaaehtoista ja/tai satunnaista, mutta sen toteutumista seurataan.

Kommentti

Koulutusta on tarjolla ja koulutuksiin/muihin osaamisen kehittämisen prosesseihin osallistumista seurataan.

Indikaattori 8

Kunnan viestintä edistää lapsen oikeuksien näkymistä ja toteutumista.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Viestintä on saavutettavaa ja esteetöntä (saavutettavuusdirektiivin edellytysten lisäksi esim. selkokieliäisyys, eri kieliversiot). Lapsiperheille ja lapsille on suunnattu viestintää, ja palvelut on helppo löytää. Lasten asiat nousevat esiin viestinnässä ja lapsista, nuorista ja lapsuudesta puhutaan arvostavasti ja lasten toimijuutta korostaen.

Kommentti

Lasten ja nuorten asioita pidetään esillä kunnan viestinnässä ja heidän osallisuuttaan viestinnässä halutaan lisätä.

YHDENVERTAISUUS

Tila

Indikaattori 9

Tila

Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma. Kerätkää vastaukset toimialakohtaisesti.

- ulkomaalaistaustaiset lapset
- turvapaikanhakijalapset
- vieraskieliset lapset
- seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret
- mielenterveysongelmia kohdanneet lapset/ kohdanneiden perheiden lapset
- päihdeongelmia kohdanneet nuoret / kohdanneiden perheiden lapset
- vähävaraisten perheiden lapset
- toimintarajoitteiset, neuropsykiatrisesti oireilevat, pitkäaikaisesti sairaat tai vammaiset lapset
- syrjäseudulla tai sosioekonomisesti heikommin toimeentulevalla alueella asuvat lapset
- syntymäkodin ulkopuolelle sijoitetut lapset
- saamelais- ja romanilapset
- uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat lapset

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä käytetään joidenkin eri ryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten kokemustietoa ja näkemyksiä syrjinnän muodoista ja ulkopuolisuuden kokemuksista sekä eri ryhmien osalta eriteltyä tilastotietoa. Lähes kaikki toimialat ja yksiköt ovat pohtineet, miten lähes kaikkien haavoittuvien lapsiryhmien yhdenvertaisuuden ja osallistumisen esteitä voidaan poistaa ja ehkäistä.

Kommentti

Toiminnassa ja kehittämisessä on enenevässä määrin otettu huomioon haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden näkökulmaa.

Indikaattori 10

Tila

Kunta kohdentaa resursseja tai erityistä tukea haavoittuvassa asemassa oleville lapsille.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunta kerää tietoa kohdentamisen mahdollistamiseksi, ja kunnassa on useampia positiivisen erityiskohtelun muotoja ja resursseja on kohdennettu haavoittuvassa asemassa olevien lasten tukemiseen.

Kommentti

Resurssoinnissa käytetään tarveharkintaa, joka on yksi positiivisen erityiskohtelun muoto.

Tila

Indikaattori 11

Kunta ehkäisee syrjintää pyrkimällä vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Yksittäisiä kampanjoita tms. syrjinnänvastaista kuntalaisviestintää on ollut ja tulossa. Kunnan oma viestintä edistää moninaisuuden näkymistä arjessa. Kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmiin on kirjattu toimenpiteitä rasismia ja syrjintää vastaan.

Kommentti

Kunnassa on tehty yhdenvertaisuutta ja kiusaamattomuutta tukevia kampanjoita.

Tila

Indikaattori 12

Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Tietoa tarkastellaan lähes kaikkien lapsiryhmien ja alueiden osalta. Tarkastelun tulokset johtavat melko usein käytännön toimiin tai ohjaavat

päätöksentekoa. Lapset ja nuoret ovat mukana tulkitsemassa ja kommentoimassa esim. kouluterveyskyselyn tuloksia.

Kommentti

Pienen kunnan pienet volyymit mahdollistavat yksilöllisen tarkastelun.

Indikaattori 13

Tila

Kunta varmistaa, että jokaisella lapsella, (myös esim. vähävaraisen perheen lapsella sekä lapsella, jolla on vamma) on mahdollisuus harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-aikaan.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Maksuttomia ja saavutettavia harrastuksia ja vapaa-ajan tiloja tarjotaan ja mahdollistetaan kaikille lapsille ja nuorille (esim. sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen erityistarpeet huomioitu). Vammaiset lapset ja nuoret saavat tarvitsemaansa henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluja, jotka mahdollistavat harrastukset ja ystävyyssuhteet ilman perheen kuormittumista. Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. Harrastusten saavutettavuutta arvioidaan vuosittain.

Kommentti

Kunnassa toteutetaan Suomen harrastamisen mallin maksuttomia harrastuskerhoja.

Indikaattori 14

Tila

Lasten kasvuympäristö tukee lapsen oikeutta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kieli- ja kulttuuritietoisuus toteutuu suurimmassa osassa yksiköitä ja toimialoja. Kunnassa vastataan lähes kaikkien kieli- ja kulttuuriryhmien tarpeisiin.

Kommentti

Kunnassa on vain yksittäisiä muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia lapsia, joita tuetaan niissä päiväkodeissa ja kouluissa he ovat.

Indikaattori 15

Tila

Etsivää nuorisotyötä ja muita matalan kynnyksen tukipalveluja nuorille (esim. Ohjaamo) toteutetaan kunnassa jatkuvina toimintamuotoina.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Useampia jatkuvia toimintamuotoja, joita on suunnattu syrjäytymisvaarassa oleville nuorille, esimerkiksi työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille. Toimintaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Kommentti

Sekä etsivää nuorisotyötä, että Ohjaamo-toimintaa toteutetaan kunnassa.

Indikaattori 16

Lasten kasvuympäristöissä sekä kaavoituksen keinoin ehkäistään aktiivisesti lasten eriarvoistumista ja huoltajien matalan koulutustason periytyvyyttä.

Lisätietoa: KANSAINVÄLISTÄ SUOJELUA HAKEVIEN LASTEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

[Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu](#)

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Lähes kaikissa yksiköissä ja kaavoituksessa on käytössä monipuolisia toimintamalleja eriarvoistumisen ehkäisemiseen ja vahvuuksien tukemiseen sekä resursseja hyvinvoinnin edistämiseen. Kunnassa on kohdennettu positiivisen erityiskohtelun määrärahoja ehkäisemään eriarvoistumista. Jos kunnassa on vastaanottokeskus, kunta tarjoaa myös turvapaikanhakijalapsille mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatukseen.

Kommentti

Kunnassa on työvälitteet seurata ja ennaltaehkäistä eriytymiskehitystä.

Indikaattori 17

Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%	8. ja 9. luokan oppilaat	25,4%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi	2021
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	25,8%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	30,3%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 18

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2018

%

17 - 24-vuotiaat

7,9%

Tietolähde: Sotkanet 2018 / Tilastokeskus (Tutkintorekisteri)

Vuosi

2019

%

17 - 24 -vuotiaat

7,5%

Tietolähde: Sotkanet 2019 / Tilastokeskus (Tutkintorekisteri)

Vuosi

2020

%

17 - 24 -vuotiaat

7,3%

Tietolähde: Sotkanet 2020, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

Vuosi

2021

%

17 - 24 -vuotiaat

7,9%

Tietolähde: Sotkanet 2021, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

Indikaattori 19

Syrjäytymisriskissä olevat

(ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa)

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2017

%

18 - 24 -vuotiaat

16,9%

Tietolähde: Sotkanet 2017 / Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus)

Vuosi

2018

%

18 - 24 -vuotiaat

16,0%

Tietolähde: Sotkanet 2018 / Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus)

Vuosi

2019

%	18 - 24 -vuotiaat	16,1%
---	-------------------	-------

Tietolähde: Sotkanet 2019 / Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus)

Vuosi	2020
-------	------

%	18 - 24 -vuotiaat	18,3%
---	-------------------	-------

Tietolähde: Sotkanet 2020 / Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus)

Vuosi	2021
-------	------

%	18 - 24 -vuotiaat	15,4%
---	-------------------	-------

Tietolähde: Sotkanet 2021 / Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus)

Indikaattori 20

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

18 - 34 -vuotiaat

1,7%

Tietolähde: Sotkanet 2019 / Eläketilastot (ETK)

Vuosi

2020

%

18 - 34 -vuotiaat

1,8%

Tietolähde: Sotkanet 2020 / Eläketilastot (ETK)

Vuosi

2021

%

18 - 34 -vuotiaat

1,8%

Tietolähde: Sotkanet 2021 / Eläketilastot (ETK)

Vuosi

2022

%

18 - 34 -vuotiaat

1,8%

Tietolähde: Sotkanet 2022 / Eläketilastot (ETK)

Indikaattori 21

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa

(HUOM. maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla)

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2017
%	8. ja 9. luokan oppilaat, ulkomailla syntyneet nuoret	75,7%
Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017		
	Vuosi	2019
%	8. ja 9. luokan oppilaat	95,9%
%	8. ja 9. luokan oppilaat, ulkomailla syntyneet nuoret	88,4%

%	8. ja 9. luokan oppilaat, toimintarajoitteita kokevat nuoret	82,7%
---	--	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi	2021
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	95,8%
---	--------------------------	-------

%	8. ja 9. luokan oppilaat, ulkomailla syntyneet nuoret	86,9%
---	---	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	95,2%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

LAPSEN ETU

Tila

Indikaattori 22

Tila

Lapsi yksilönä: Kunnassa on käytössä selkeät ohjeistukset lapsen edun ensisijaisen huomioon ottamisen systemaattiseksi toteuttamiseksi. Lapsen edun arvioimista tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Lapsen edun ensisijaisen huomioon ottamisen systemaattisen toteuttamisen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset, joita eri toimialojen työntekijät hyödyntävät jonkin verran yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä.

Kommentti

Lapsen edun ensisijaisuus toteutuu hyvin useimmilla toimialoilla.

Indikaattori 23

Tila

Lapsi yksilönä: Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Lapsen edun arviointi on avattu ja sen vaikutukset päätökseen on perusteltu kaikissa yksittäistä lasta koskevissa päätöksissä ja toimenpiteissä. Viranomaisella on ollut mahdollisuus kerätä kaikki tosiseikat ja tiedot sekä vahvistaa ja analysoida ne osana lapsen edun arviointia. Lapsen edun arviointi on tehty noudattaen lapsen edun menettelytapoja (kuten lapsen kuuleminen ja riittävä riipeys prosessissa). Lasten kokemus on, että päätös ja lapsen edun arviointi on pystytty tekemään oikea-aikaisesti/lyhyessä ajassa ja että heitä on kuultu arviointiprosessissa lapsiystävällisellä tavalla.

Kommentti

Yksittäisiä lapsia koskevia päätöksiä tekevät viranhaltijat huomioivat lapsen edun ensisijaisuuden.

Tila

Indikaattori 24

Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamiseen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

LAVAn käyttöönoton systemaattisen toteuttamiseen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset, joita eri toimialojen työntekijät sekä päättäjät hyödyntävät jonkin verran. Kunnan työntekijät kokevat, että heillä on riittävästi aikaa LAVAn tekemiseen.

Kommentti

LAVAn käyttöönotto vaatii edelleen tukea.

Tila

Indikaattori 25

Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 2: Toteutuu jossain määrin

Kunnassa toteutetaan LAVAA satunnaisesti, kun käsiteltävä/päätettävä asia koskee lapsia tai lapsiryhmiä. Arviointeja on jo toteutettu kunnassa muutamilla eri toimialoilla. LAVAA varten kerätään jonkin verran tietoa. Lasten sekä perheiden/huoltajien näkemysten huomiointi ja osallisuus varmistetaan satunnaisesti osana LAVAA. Arviointit dokumentoidaan eri toimialoilla eri tavoin.

Kommentti

LAVAn käyttöönotto vaatii edelleen tukea.

Tila

Indikaattori 26

Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LABU).

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 2: Toteutuu jossain määrin

Kunta satunnaisesti jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti varojen käyttöä lapsiin. Kunnassa on otettu ensimmäisiä askeleita tai tehty kokeiluita LABUn käyttöönottamiseksi.

Kommentti

Kokeiluja lasten- ja nuorten osallistavan budjetoinnin osalta ollaan toteuttamassa.

Indikaattori 27

Elämään tyytyväisyys

(erittäin tyytyväinen elämäänsä tai melko tyytyväinen elämäänsä)

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2019
%	4. ja 5. luokan oppilaat	89,5%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	79,5%
%	Lukio	74,5%

%	Ammatillinen oppilaitos	76,1%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi	2021
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	85,1%
---	--------------------------	-------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	68,2%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	68,4%
---	-------	-------

%	Ammatillinen oppilaitos	70,8%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	85,1%
---	--------------------------	-------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	65,7%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	66,9%
---	-------	-------

%	Ammatillinen oppilaitos	66,2%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 28

Elämään tyytyväisyys

(erittäin tyytyväinen elämäänsä tai melko tyytyväinen elämäänsä)

(HUOM. maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla)

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2017

%	8. ja 9. luokan oppilaat, toimintarajoitteiset nuoret	49,7%
---	--	-------

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
ulkomaista syntyperää
olevat nuoret

64,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Vuosi

2019

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
ulkomaista syntyperää
olevat nuoret

66,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
ulkomaista syntyperää
olevat nuoret

62,6%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

OIKEUS ELÄMÄÄN JA KEHITTYMISEEN

Tila

Indikaattori 29

Tila

Kunta varmistaa, että jokaisen lapsen elämässä on vähintään yksi turvallinen aikuinen, johon lapsi voi luottaa ja joka tukee lasta kasvussa ja kehityksessä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnassa on käytössä erilaisia tapoja kerätä tietoa lasten ja nuorten näkemyksistä koskien heidän aikuissuhteitaan. Kunnassa tuetaan lapselle ja nuorelle tärkeiden ihmissuhteiden kehittymistä ja säilymistä. Kunta varmistaa, että lapsella on eri kasvu- ja kehitysyhteisöissä turvallisia aikuisia, joille he voivat puhua itselleen tärkeistä asioista ja joilta he saavat tarvitessaan apua.

Kommentti

Kunnassa kerätään tietoa lapsilta ja nuorelta heidän aikuissuhteitaan sekä tuetaan turvallisia aikuissuhteita.

Indikaattori 30

Tila

Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä. Lisäksi lasten kasvuympäristöissä edistetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnan varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja oppilaitoksissa on laadittu selkeä kiusaamisen vastainen toimintasuunnitelma, joka keskittyy vahvasti ennakoiivaan toimintaan. Laaditut suunnitelmät ovat kattavia ja niitä toteutetaan kunnassa systemaattisesti. Kiusaamiseen puututaan aina. Suunnitelmien mukaisten toimenpiteiden laatimisessa on ollut melko usein mukana lapsia ja nuoria, ja toimenpiteistä viestitään lapsille ja nuorille. Lisäksi muissa lapsille suunnatuissa toiminnoissa, kuten nuorisopalveluissa ja harrastustoiminnassa, varmistetaan, että kiusaamista ehkäistään aktiivisesti ja siihen puututaan aina. Lapsia työssään kohtaavilla aikuisilla on käytössään joitain toimintamalleja yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä hyvät valmiudet tukea lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Kommentti

Teemoihin kiinnitetään huomiota sekä perustoiminnassa että erillisissä projekteissa.

Tila

Indikaattori 31

Kunnan (lapsi- ja perhe)palvelut tarjoavat tukea vanhemmuuteen. Kirjaa kommentteihin, mitä näyttöön perustuvia vanhemmuuden tuen menetelmiä kunnassa on käytössä.

Näyttöön perustuvia vanhemmuuden tuen [menetelmiä](#), esimerkiksi:

- Ihmeelliset vuodet
- Lapset puheeksi
- Voimaperheet
- Perhekoulu POP
- VOIKUKKIA
- Muu, mikä?

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnassa on lapsi- ja perhepalveluista selkeät ohjeet, suunnitelmat ja palvelupolut ja hyvät resurssit tukea vanhemmuutta. Lisäksi kunnassa on hyvät valmiudet ja resurssit tunnistaa ja ohjata tuen piiriin erityistä tukea tarvitsevia vanhempia ja huoltajia. Kunnassa on laajasti käytössä näyttöön perustuvia vanhemmuuden tuen menetelmiä, kuten esim. Ihmeelliset vuodet tai Lapset puheeksi. Kunnan henkilöstöä on koulutettu näiden menetelmien hyödyntämiseen työssään.

Kommentti

Ohjelmia toteutetaan systemaattisesti yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Indikaattori 32

Tila

Kunnassa toteutuu yhteisöllinen opiskeluhoito oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämällä tavalla.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4**Taso 4: Toteutuu erinomaisesti**

Kunnassa on järjestetty yhteisöllinen monialainen opiskeluhoito oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämällä tavalla huolehtien riittävästä henkilöstöresursseista. Hyvinvointialue on osoittanut työhön opiskeluhoitopalvelujen osalta riittävät henkilöstöresurssit.

Kommentti

Palvelut on järjestetty lain edellyttämällä tavalla ja mitoituksella.

Tila

Indikaattori 33

Esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella toteutuu oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen koulukuraattoreiden ja -psykologien henkilöstömitoitus (yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa).

[Laki oppilas- ja opiskeluhuoltolain muuttamisesta \(2021\)](#)

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Kaikissa yksiköissä toteutuu lain mukainen henkilöstömitoitus.

Kommentti

Suhdeluku koulukuraattorin ja -psykologin osalta on 662.

Tila

Indikaattori 34

Lastenneuvoloiden terveydenhoitajien henkilöstömitoitus on suositusten mukainen (enintään 320 lasta / kokopäivätoiminen terveydenhoitaja).

Lisätietoa: THL (04/2023): [Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuositukset 2023](#)

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Hyvinvointialueella on suositusten mukainen määrä lastenneuvoloiden terveydenhoitajia kaikissa yksiköissä.

Tila

Indikaattori 35

Kunnassa lasten ja nuorten palveluissa edistetään systemaattisesti lasten ja nuorten positiivista mielenterveyttä eli mielen hyvinvointia sekä ennaltaehkäistään mielenterveyden ongelmia. Henkilöstöllä on tarvittava mielenterveysosaaminen lasten ja nuorten tukemiseksi. Lapset ja nuoret saavat tarvitsemaansa tukea matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Yhteistyö kunnan eri toimijoiden välillä sekä hyvinvointialueen kanssa on toimivaa ja koordinoitua. Lapset ja nuoret ohjataan sujuvasti tarvittavan avun ja tuen piiriin.

[Kansallinen mielenterveysstrategia \(THL\)](#)

[Kansallinen mielenterveysstrategia 2020-2030, väliarviointi \(2023\)](#)

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnan lasten ja nuorten palveluissa on edistävään ja ennaltaehkäisevään mielenterveystyöhön hyvät voimavarat. Eri toimijoiden välillä on säännöllistä ja hyvin toimivaa ja koordinoitua yhteistyötä. Henkilöstöä on koulutettu, ja henkilöstöllä on hyvä mielenterveysosaaminen lasten ja nuorten tukemisesta. Palveluissa on käytössä tutkittuja ja tuloksellisia menetelmiä. Palvelujen kattavuutta ja toimivuutta arvioidaan melko säännöllisesti. Lapset ja nuoret osallistuvat arviointiin. Kunnan edistävää ja ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä koskee myös lapsia, jotka oleskelevat Suomessa ilman oleskelulupaa tai viisumia sekä lapsia, jotka ovat Suomessa tilapäisellä oleskeluluvalla ilman kotikuntaa (ns. paperittomat lapset).

Kommentti

Ennaltaehkäisevään mielenterveystyöhön ja henkilöstön osaamiseen on panostettu. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa palvelupolkujen kehittämiseksi on parantunut.

Tila

Indikaattori 36

Jokainen lapsi saa kattavia terveys- ja mielenterveyspalveluja. Sama oikeus koskee myös lapsia, jotka oleskelevat Suomessa tilapäisellä oleskeluluvalla ilman kotikuntaa sekä lapsia, jotka ovat Suomessa ilman oleskelulupaa tai viisumia (ns. paperittomat lapset).

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

Lisätietoa: Lainsäädäntöä paperittomien terveydenhuollosta on selkeytetty. [Korjattu laki](#) (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä) astui voimaan 1.1.2023.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Hyvinvointialue turvaa pääsääntöisesti samat terveys- ja mielenterveyspalvelut kaikille lapsille. Myös lapsilla, jotka elävät maassa ilman laillista oleskeluoikeutta (ns. paperittomat lapset), on oikeus samoihin terveys- ja mielenterveyspalveluihin kuin muilla lapsilla. Hyvinvointialue turvaa paperittoman lapsen hoidosta, kasvatuksesta ja huolenpidosta vastaavalle aikuiselle välttämättömät palvelut (esim. raskauteen ja synnytykseen liittyvät). Aikuisen hoidon tarpeen arvioinnissa ei ole käytössä lapsen edun toteutumisen kannalta tehtävää systemaattista arviointia.

Tila

Indikaattori 37

Kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnistetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin.

[THL:n ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattiorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi \(2022\)](#)

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnan lasten ja nuorten palveluissa iso osa henkilöstöstä on koulutettu lapsiin kohdistuvan väkivallan tunnistamiseen. Väkivalta otetaan palveluissa melko systemaattisesti lasten kanssa puheeksi, ja palveluissa on käytössä useita tunnistamista tukevia menetelmiä ja lomakkeita. Väkivaltaa kokenut osataan ohjata tarvittavan tuen ja avun piiriin.

Kommentti

Kunnassa toimintamallit tilanteisiin, jossa lapsi on kohdannut väkivaltaa.

Tila

Indikaattori 38

Kunnan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ehkäistään aktiivisesti lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, ml. digitaalisessa ympäristössä tapahtuvaa seksuaaliväkivaltaa. Lapset ja nuoret saavat näissä palveluissa ikätason mukaista turvataitokasvatusta.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnan paikalliset opetussuunnitelmat (VASU, EOPS, OPS) ohjaavat turvataitokasvatuksen sisältöä ja käytännön toteutusta kunnassa, valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteita konkretisoiden. Turvataitokasvatus on huomioitu myös koulutuksen järjestäjän vastuulla olevassa opiskeluhoitosuunnitelmassa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutetaan turvataitokasvatusta. Palveluissa on käytössä tutkittuja ja tuloksellisia opetusmateriaaleja, menetelmiä ja toimintamalleja, jotka tukevat turvataitokasvatuksen toteuttamista laadukkaasti. Iso osa henkilöstöä on saanut tai saa täydennyskoulutusta turvataitokasvatuksesta sekä lapsiin kohdistuvasta, ml. digitaalisessa mediassa tapahtuvasta, seksuaaliväkivallasta, seksuaalisesta häirinnästä, houkuttelusta ja seksuaalisesta riistosta sekä niiden ehkäisystä. Osana turvataitokasvatusta lapset ja nuoret, ml. haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret, saavat ikä- ja kehitystasoonsa sopivaa tietoa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta ja keinoista suojella itseään sekä digiturvaitoja, tietoa digitaalisen median riskeistä ja keinoja toimia turvallisesti verkossa.

Kommentti

Turvataitoja ja nettiturvallisuutta käsitellään systemaattisesti.

Tila

Indikaattori 39

Lastensuojelussa toimitaan niin, että työntekijän ja lastensuojelun asiakkaana olevan lapsen/nuoren, lapsen perheen ja muiden läheisten ja muiden asiaan osallisten/lapselle tärkeiden ihmisten välillä on mahdollisuus jatkuvaan ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Kokemuksia ja näkemyksiä tästä kysytään lapsilta ja perheiltä säännöllisesti.

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Tila

Indikaattori 40

Lastensuojelun sosiaalityö organisoidaan systemisen lastensuojelun toimintamallin mukaisesti aina, kun se on asiakastyön järjestämisen näkökulmasta mahdollista. (THL: Lastensuojelun laatusuositus 2019; Aaltio & Isokuortti 2019; Petrelius & Uutela 2020)

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Tila

Indikaattori 41

Lapset ja lapsen etu huomioidaan hyvinvointialueen aikuisille tarkoitetuissa palveluissa, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluissa silloin, kun asiakkaalla on lapsia.

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla. Voidaan valita toimintasuunnitelman tavoitteeksi vain, jos hyvinvointialue tähän sitoutuu.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Tila

Indikaattori 42

Kunnan tilat ja fyysinen/rakennettu ympäristö tukevat lasten terveyttä, hyvinvointia ja lasten liikkumista.

Taso 3: Toteutuu hyvin

Julkisia tiloja suunniteltaessa huomioidaan hyvin lapsen ja nuoren näkökulma sekä erilaisten lapsiryhmien tarpeet. Kunnassa on julkista liikennettä ja pyöriteitä mahdollistamaan lasten turvallinen liikkuminen. Lasten turvallisuus huomioidaan useimmiten kunnan erilaisia kulkureittejä ja kevyen liikenteen väyliä suunniteltaessa. Kunnan fyysinen/rakennettu ympäristö sekä esimerkiksi koulujen ja päiväkotien pihat tukevat hyvin lasten päivittäistä liikkumista. Suurin osa kunnan tiloista ja rakennuksista, joita käyttävät erityisesti lapset ja nuoret, on sisäilmaltaan terveitä ja puhtaita.

Kommentti

Kaikissa uusissa kaavahankkeissa ja rakennusprojekteissa huomioidaan turvallinen liikkuminen ja lasten etu.

Indikaattori 43

Tila

Kunta vähentää kasvihuonekaasupäästöjään systemaattisesti ja varautuu muuttuvaan ilmastoon sekä huomioi lapset ilmastotyössään.

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnalla on vähintään kerran valtuustokaudessa päivitettävä ilmastosuunnitelma. Kunta huomioi jossain määrin ilmastovaikutuksia kaavoitusta ja muuta maankäyttöä (mm. metsänhoito), liikennettä, rakentamista, energia- ja jätehuoltoa, palveluiden järjestämistä ja hankintoja koskevassa päätöksenteossa. Kunta raportoi päästökehityksestään vuosittain. Kunta on jossain määrin varautunut ilmastonmuutoksen seurauksiin, mutta lapsia ei ole huomioitu erityisen haavoittuvana kohderyhmänä kunnan sopeutumis- ja varautumissuunnitelmissa. Kunta viestii jossain määrin ilmastotyöstään

kuntalaisille, myös lapsille. Ilmastonmuutos on jossain määrin mukana opetussuunnitelmissa ja ammattikoulujen koulutussisällöissä.

Kommentti

Vesilahti on mukana Hinku-verkostossa ja ympäristökasvatus sisältyy VASUun ja OPSiin.

Indikaattori 44

Lasta kiusattu kotona, hoidossa tai vapaa-ajalla (12 viime kuukauden aikana)

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2018
%	4-vuotiaat lapset, vastaavanikäiset lapset	34,8%
Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) -tutkimus, perustulokset, 4-vuotiaat lapset, 2018 (huom. jatkunut FinLapset-tutkimuksena)		

Indikaattori 45

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

	Vuosi	2019
%	4. ja 5. luokan oppilaat	7,2%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	5,5%
%	Lukio	1,1%
%	Ammatillinen oppilaitos	3,6%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

	Vuosi	2021
%	4. ja 5. luokan oppilaat	7,9%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	6,0%
%	Lukio	1,1%

%	Ammatillinen oppilaitos	2,9%
---	-------------------------	------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	8,6%
---	--------------------------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	7,9%
---	--------------------------	------

%	Lukio	1,7%
---	-------	------

%	Ammatillinen oppilaitos	4,0%
---	-------------------------	------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 46

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, 8. ja 9. luokan oppilaat

(HUOM. maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla)

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2017

%

Toimintarajoitteita kokevat
nuoret

11,6%

%

Ulkomaista syntyperää
olevat nuoret

19,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Indikaattori 47

Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

8. ja 9. luokan oppilaat

16,9%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat

25,9%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

23,8%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 48

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana**Kunnan arvo****Kansallinen keskiarvo**

Vuosi

2019

%	4. ja 5. luokan oppilaat	15,5%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi	2021
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	22,2%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	23,4%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 49

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (kahden viime viikon aikana)

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi	2019
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	12,9%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	13,9%
---	-------	-------

%	Ammatillinen oppilaitos	11,1%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi	2021
-------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	19,4%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	21,5%
---	-------	-------

%	Ammatillinen oppilaitos	16,6%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

21,4%

%

Lukio

21,1%

%

Ammatillinen oppilaitos

18,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 50

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (kahden viime viikon aikana)

(HUOM. maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla)

Kunnan arvo**Kansallinen keskiarvo**

Vuosi

2017

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
toimintarajoitteita kokevat
nuoret

34,6%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Indikaattori 51

**Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa
vuoden aikana**

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

4. ja 5. luokan oppilaat

12,5%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

11,8%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%	4. ja 5. luokan oppilaat	15,1%
---	--------------------------	-------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	12,5%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi	2023
-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	15,8%
---	--------------------------	-------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	12,3%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 52

Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

8.-9. luokan oppilaat

5,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat

5,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

5,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 53

Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2018

%

0 - 17 -vuotiaat

0,4%

Tietolähde: Sotkanet 2018, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

Vuosi

2019

%

0 - 17 -vuotiaat

0,4%

Tietolähde: Sotkanet 2019, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

Vuosi

2020

%

0 - 17 -vuotiaat

0,4%

Tietolähde: Sotkanet 2020, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

Vuosi

2021

%	0 - 17 -vuotiaat	0,4%
---	------------------	------

Tietolähde: Sotkanet 2021, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

---

Vuosi	2022
-------	------

%	0 - 17 -vuotiaat	0,4%
---	------------------	------

Tietolähde: Sotkanet 2022, tai Lastensuojelurekisteri, THL, Tietoikkuna

---

Indikaattori 54

Lapsi käyttänyt leikki- ja liikuntapaikkoja viikoittain

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi	2018
-------	------

%	4-vuotiaat lapset, vastaavan ikäisestä väestöstä	69,6%
---	--	-------

Tietolähde: Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) -tutkimus, perustulokset, 4-vuotiaat lapset, 2018 (huom. jatkunut FinLapset-tutkimuksena.)

Indikaattori 55

Ylipainoisuus

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

8. ja 9. luokan oppilaat

16,9%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat

18,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

% 8. ja 9. luokan oppilaat 17,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 56

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

% 8. ja 9. luokan oppilaat 20,9%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

% 8. ja 9. luokan oppilaat 25,7%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

26,6%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 57

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2019

%

4. ja 5. luokan oppilaat

51,5%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

43,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

4. ja 5. luokan oppilaat

56,1%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

44,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

4. ja 5. luokan oppilaat

59,2%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

46,2%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 58

Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa**Kunnan arvo****Kansallinen keskiarvo**

Vuosi

2019

%

4. ja 5. luokan oppilaat

61,7%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

46,6%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2021

%

4. ja 5. luokan oppilaat

60,1%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

42,2%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

4. ja 5. luokan oppilaat

59,5%

%	8. ja 9. luokan oppilaat	42,8%
---	--------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 59

Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2017

%	8. ja 9. luokan oppilaat	26,9%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	30,6%
---	-------	-------

%	Ammatillinen oppilaitos	28,3%
---	-------------------------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat

25,5%

%

Lukio

26,0%

%

Ammatillinen oppilaitos

26,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

22,5%

%

Lukio

25,3%

%

Ammatillinen oppilaitos

25,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 60

Lapsi saanut vanhemman mukaan lastenneuvolan palveluja riittämättömästi

Tämä indikaattori on kartoittava ja hyvinvointialueen vastuulla.

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2018
%	4-vuotiaat lapset	1,9%

Tietolähde: Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) -tutkimus, perustulokset, 4-vuotiaat lapset, 2018 (huom. jatkunut FinLapset-tutkimuksena)

OSALLISUUS

Tila

Indikaattori 61

Tila

Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Kunnassa on selkeät vastuut osallisuuden edistämiseksi, ja sitä tuetaan lasten ja nuorten kaikissa kasvuympäristöissä. Ammattilaisia myös koulutetaan osallisuuden edistämiseksi. Osallisuuden edistäminen on kuvattu kuntakohtaisissa tai koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa sekä varhaiskasvatussuunnitelmissa. Suunnitelmissa huomioidaan osallisuuden edistäminen eri ikäkausina ja kehitysvaiheissa.

Kommentti

Osallisuus on kiinteä osa varhaiskasvatuksen, opetuksen ja vapaa-aikapalveluiden toimintakulttuuria sekä kunnan strateginen tavoite.

Indikaattori 62

Tila

Kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnassa tunnustetaan haavoittuvassa asemassa olevat lapset, jotka elävät esimerkiksi syrjinnän vaarassa, köyhydessä tai perheissä, joissa on kasautuneita vaikeuksia. Heidän osallistumisensa esteiden poistamiseen ja osallisuuden edistämiseen liittyvää työtä tehdään koordinoitusti.

Kommentti

Pienessä kunnassa monet ammattilaiset tuntevat suuren osan asiakkaista pidemmältä ajalta. Asiakkaan tuen tarve on helpompaa tunnistaa.

Indikaattori 63

Tila

Kunnassa on säännöllisesti ja aktiivisesti toimiva nuorisovaltuusto (nuva), oppilaskunnan hallitukset ja lapsiparlamentti, joilla on vaikutusmahdollisuuksia kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Nuvalla ja lapsiparlamentilla on aidot vaikutusmahdollisuudet kunnan toimintaan, mutta ei (ainakaan merkittävää) omaa resurssia käytössä tai valtaa päättää esimerkiksi nuorisopalvelujen resursseista. Nuvan edustajilla on vähintään läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Ryhmien ulkopuolisten nuorten osallisuutta ei ole erityisesti pohdittu.

Tila

Indikaattori 64

Kunnassa on edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi muita osallisuutta edistäviä rakenteita, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten näkemysten esiintuomisen eri ikäkausina. Näkemykset otetaan huomioon palveluita suunniteltaessa ja kehitettäessä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnassa on systemaattisesti käytössä joitakin osallisuusrakenteita. Kunnassa on kiinnitetty huomiota osallisuusrakenteiden monipuolisuuteen, alle kouluikäisten kuulemiseen sekä yksittäistä lasta koskeviin kuulemisen käytäntöihin. Osallisuustyötä on tarkasteltu koko kunnan tasolla ja siihen on osoitettu jonkin verran resursseja (aika, budjetti, henkilötyö). Osallisuuden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan.

Kommentti

Kunta on toteuttanut toimenpiteitä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseksi ja kuulemiseksi.

Tila

Indikaattori 65

Kunnan palveluita koskeva palautteenkeruu on lapsiystävällistä, säännönmukaista ja järjestelmällistä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Kunnan palveluissa on useita lapsiystävällisiä palautteen keruun tapoja. Palautteen keruun monikanavaisuuden, saavutettavuuden, esteettömyyden ja vuoropuhelun merkitykseen on kiinnitetty huomiota.

Kommentti

Kunnan sivistyspalveluiden ja tukipalveluiden palautteenkeruu on säännönmukaista ja lapsiystävällistä.

Tila

Indikaattori 66

Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 2: Toteutuu jossain määrin

Kunnassa on toteutettu kuulemisia lapsille ja nuorille tärkeiden julkisten tilojen, kuten leikkipuistojen, lähiliikuntapaikkojen, koulurakennusten tai lähimetsien osalta ja prosessin lapsiystävällisyyteen on kiinnitetty huomiota.

Kommentti

Uuden päiväkodin suunnitteluvaiheessa myös varhaiskasvatukseen tällä hetkellä osallistuvien lasten mielipiteitä kysyttiin liittyen pihasuunnitteluun.

Tila

Indikaattori 67

Kunnassa tuetaan lasten ja nuorten osallisuutta järjestö- ja harrastustoiminnassa.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 2: Toteutuu jossain määrin

Lasten osallistumista tuetaan kunnassa ja se otetaan huomioon järjestöavustuksissa.

Kommentti

Avustusten vastuullisuusperiaatteet (ml. lasten oikeudet) ovat valmistelussa.

Indikaattori 68

Tila

Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät aikuiset ja lasten kasvuympäristöt edistävät lasten vertaissuhteita ja varmistavat, ettei yksikään lapsi jää yksin.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Lasten vertaissuhteita tuetaan useimmissa kasvuympäristöissä. Lasten yksinäisyyttä käsittelevät kouluterveyskyselyn koulukohtaiset tulokset analysoidaan, ja niiden pohjalta tehdään toimenpiteitä. Lasten ja nuorten parissa työskentelevillä aikuisilla on pääsääntöisesti riittävä ymmärrys lasten ja nuorten vertaissuhteista ja erilaisista ryhmäilmiöistä. Syrjinnälle ja vertaissuhteiden puuttumiselle alttiit ryhmät tunnistetaan.

Kommentti

Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät aikuiset edistävät lasten vertaissuhteita mahdollisuuksiensa mukaan.

Indikaattori 69

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2019
%	4. ja 5. luokan oppilaat	3,6%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	11,7%
%	Lukio	10,3%
Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019		
	Vuosi	2021
%	4. ja 5. luokan oppilaat	4,0%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	12,6%

%	Lukio	12,8%
---	-------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

	Vuosi	2023
--	-------	------

%	4. ja 5. luokan oppilaat	4,5%
---	--------------------------	------

%	8. ja 9. luokan oppilaat	14,1%
---	--------------------------	-------

%	Lukio	10,5%
---	-------	-------

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 70

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä.

(HUOM! Maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla.)

Kunnan arvo

Kansallinen keskiarvo

Vuosi

2017

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
toimintarajoitteita kokevat
nuoret

20,7%

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
ulkomailla syntyneet
nuoret

21,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Indikaattori 71

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa.

(HUOM. maakuntakohtainen arvo, jos ei kuntakohtaista saatavilla)

Kunnan arvo**Kansallinen keskiarvo**

Vuosi

2019

%

8. ja 9. luokan oppilaat

12,4%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019

Vuosi

2017

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
toimintarajoitteiset nuoret

7,1%

%

8. ja 9. luokan oppilaat,
ulkomaista syntyperää
olevat nuoret

21,3%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017

Vuosi

2021

%

8. ja 9. luokan oppilaat

10,8%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

8. ja 9. luokan oppilaat

11,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

Indikaattori 72

Tuntee itsensä yksinäiseksi

(HUOM. 4. ja 5. luokan oppilaiden osalta "Tuntee itsensä **usein** yksinäiseksi". Lisää maakuntakohtainen arvo, jos kuntakohtaista ei ole saatavilla.)

Kunnan arvo		Kansallinen keskiarvo
	Vuosi	2019
%	4. ja 5. luokan oppilaat	3,4%
%	8. ja 9. luokan oppilaat	10,7%
Tietolähde: Kouluterveyskysely 2019		

	Vuosi	2017
%	8. ja 9. luokan oppilaat, toimintarajoitteiset nuoret	21,8%
%	8. ja 9. luokan oppilaat, ulkomailla syntyneet nuoret	21,1%
Tietolähde: Kouluterveyskysely 2017		

Vuosi

2021

%

4. ja 5. luokan oppilaat

4%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

15,9%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2021

Vuosi

2023

%

4. ja 5. luokan oppilaat

3,9%

%

8. ja 9. luokan oppilaat

15,0%

Tietolähde: Kouluterveyskysely 2023

UNICEFIN LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTAMALLIN TOTEUTTAMINEN KUNNASSA

Indikaattori 73

Tila

Kunnalla on toimiva koordinaatorakenne Lapsiystävällinen kunta -työhön. Koordinaatioryhmä on monitoimijainen ja tapaa säännöllisesti.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Koordinaatorakenne sisältää koordinaattorin ja koordinaatioryhmän. Koordinaatiolle on melko hyvä mandaatti ja työaika. Lähes kaikki toimialat ja sidosryhmät ovat edustettuna. Ryhmän jäsenten rooli ja suhde muuhun kunnan kehittämistyöhön on hahmottumaton.

Kommentti

Koordinaatioryhmää on täydennetty uusilla jäsenillä.

Indikaattori 74

Tila

Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorilla on riittävät resurssit Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyöhön sekä mahdollisuus täydentää osaamistaan.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Koordinaattorilla on lähes riittävä työaika, mandaatti ja kouluttautumismahdollisuudet ja säännöllisesti mahdollisuus osallistua UNICEFin järjestämiin vuosittaisiin, valtakunnallisiin verkosto- ja koordinaattoritapamisiin.

Kommentti

Koordinaattori on vaihtunut henkilöstömuutoksien vuoksi vuodenvaihteessa. Uusi koordinaattori ottaa asiaa haltuun.

Tila

Indikaattori 75

Lasten ja nuorten näkemykset ohjaavat kunnan Lapsiystävällinen kunta - kehittämistyötä.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 2: Toteutuu jossain määrin

Lapsia ja nuoria on kuultu nykytilan kartoitusta ja toimintasuunnitelmaa varten, mutta ei myöhemmissä vaiheissa.

Kommentti

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista ja kehittämistä jatketaan edelleen. Kokeillaan uusia tapoja osallistaa lapsia ja nuoria.

Tila

Indikaattori 76

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toimeenpano on kytketty osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua sekä vuosikelloa.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 4: Toteutuu erinomaisesti

Täysin yhteensopivat.

Indikaattori 77

Tila

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toimenpiteille on varattu riittävät resurssit kunnan talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Toteutuu hyvin.

Kommentti

Toiminta kytketty strategiaan ja talousarvioon.

Indikaattori 78

Tila

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet tähtäävät kunnassa pitkäkestoisiin ja rakenteellisiin muutoksiin.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Toteutuu hyvin.

Kommentti

LYK-työskentelyllä tavoitellaan pysyviä muutoksia toimintaan ja rakenteisiin.

Indikaattori 79

Tila

Lapsiystävällinen kunta -malli ja -kehittämistyö on koko kunnan yhteinen tavoite. Lapsen oikeuksien varmistamiseen ovat sitoutuneet kunnan johto, kaikki kunnan toimialat, päätöksentekijät, kolmas sektori ja kuntalaiset.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Toteutuu hyvin.

Indikaattori 80

Tila

Kunnan Lapsiystävällinen kunta -työllä on toimivat yhteistyörakenteet hyvinvointialueen kanssa.

TASO 1

TASO 2

TASO 3

TASO 4

Taso 3: Toteutuu hyvin

Toteutuu hyvin. Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmässä on mukana hyvinvointialueen edustaja. Toimivat yhteistyön kanavat on löydetty ja lapsen oikeuksia edistävästä käytänteistä on erikseen sovittu. Yhteistyö kunnan Lapsiystävällinen kunta -työn ja hyvinvointialueen välillä on tiivistä.

Kommentti

Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään yhdessä seudun muiden kuntien kanssa.

LASTEN NÄKEMYKSET

Kysymys 1

Yleiskuvaus lasten ja nuorten kuulemisesta

Ketkä ovat kertoneet näkemyksensä?

Millä aikavälillä ja miten näkemykset on kerätty?

Mitä teemoja on käsitelty?

Kysymys 2

Mikä kunnassanne on lapsiystävällistä lasten näkemyksen mukaan? Mikä on toimivaa ja mahdollistaa hyvää elämää ja turvaa lapsille?

Alle kouluikäiset lapset

7 - 12 -vuotiaat

13 - 15 -vuotiaat

Yli 15-vuotiaat nuoret

Kysymys 3

Mitä kunnassanne pitäisi lasten näkemyksen mukaan kehittää (ja miten)? Mitä tarpeita ja toiveita eri ikäiset ja eri taustoista tulevat lapset nostivat esiin?

Alle kouluikäiset lapset

7 - 12-vuotiaat

13 - 15-vuotiaat

Yli 15-vuotiaat nuoret

Kysymys 4

Kirjatkaa lasten näkemyksistä viisi keskeisintä huomiota, jotka kunta ottaa erityisesti huomioon kehittämistyön tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa.

Yksi (1)

Kaksi (2)

Kolme (3)

Neljä (4)

Viisi (5)

